

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W KRAKOWIE

LKR.430.001.2018

Nr ewid. 107/2018/P/18/001/LKR

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Warszawa, maj 2018 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych**

Dyrektor Delegatury

Jolanta Stawska

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, *4 maja* 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	6
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa.....	7
1. Dochody budżetowe	7
2. Wydatki budżetu państwa.....	7
3. Sprawozdawczość.....	12
4. Księgi rachunkowe.....	12
IV. Informacje dodatkowe.....	13
Załączniki	14

I. Wprowadzenie

Szef Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych jest centralnym organem administracji rządowej, który wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Zadaniem Urzędu jest podejmowanie działań zapewniających uczestnikom walk o niepodległość Polski oraz represji wojennych i okresu powojennego niezbędnej pomocy i opieki oraz należnego im szacunku i pamięci. W ramach części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych finansowano zadania wynikające m.in. z:

- ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego¹,
- ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich²,
- ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956–1989³,
- ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych⁴.

Urząd ponosił wydatki głównie na świadczenia społeczne dla kombatantów i osób represjonowanych z powodów politycznych, dotacje celowe dla stowarzyszeń oraz na wynagrodzenia pracowników Urzędu.

W 2017 r. wydatki budżetu państwa w układzie zadaniowym w Urzędzie realizowane były w ramach dwóch funkcji 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic* oraz 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*, dwóch zadań, dwóch podzadań i czterech działań. Szczegóły przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Układ zadaniowy wydatków budżetu państwa w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Funkcja	Zadanie	Podzadanie	Działanie
11. Bezpieczeństwo wewnętrzne i nienaruszalność granic	11.4.W Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa	11.4.2.W Pozamilitarne przygotowania obronne	11.4.2.4.W Szkolenie obronne administracji publicznej i przedsiębiorców
13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	13.3. Sprawy kombatantów i osób represjonowanych	13.3.1. Sprawy kombatantów i osób represjonowanych	13.3.1.2 Orzekanie o uprawnieniach kombatantów i innych osób uprawnionych do tworzenia zbiorów akt kombatanckich
			13.3.1.3. Wsparcie socjalne dla kombatantów, ofiar represji i innych osób uprawnionych
			13.3.1.4. Honorowanie kombatantów i ofiar represji oraz utrwalanie pamięci o nich.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2017⁵, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności, w zakresie działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 276, ze zm.

² Dz. U. z 2014 r. poz. 1001.

³ Dz. U. Nr 91, poz. 741, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 690.

⁵ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Ocenię podlegało w szczególności:

- wykonanie wydatków budżetu państwa, w tym efekty rzeczowe uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość i rzetelność sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2017 oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych,
- prawidłowość wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2016 r. o finansach publicznych⁶.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W 2017 r. w części 54 dochody wyniosły 34,9 tys. zł.

Wydatki w części 54 zrealizowano w wysokości 48 125,9 tys. zł. Zarówno wydatki planowane, jak i wykonane stanowiły 0,01% łącznych wydatków ustalonych w ustawie budżetowej na rok 2017.

W części 54 nie planowano i nie wydatkowano środków z budżetu środków europejskich.

Urząd był jedynym dysponentem środków w tej części budżetowej.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077.

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

II. Ocena kontrolowanej działalności⁸

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Wydatki budżetu państwa w części 54 zrealizowano w kwocie 48 125,9 tys. zł, tj. na poziomie 91,8% planu po zmianach. Kontrola wydatków w kwocie 3 056,1 tys. zł, tj. 6,3% ogółu wydatków w części 54, wykazała, że zostały one poniesione celowo, gospodarnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami. Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w budżecie państwa w układzie zadaniowym.

Szef Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu w części 54, zgodnie z wymogami określonymi w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2017 r. przez dysponenta części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r., tj.: o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach Urzędu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i rzetelności sporządzonych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych dysponenta trzeciego stopnia i jednocześnie dysponenta części, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdań budżetowych i sprawozdań w zakresie operacji finansowych, nie zidentyfikowano nieprawidłowości. Księgi obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były prawidłowo.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przedstawiona została w załączniku 4 do niniejszej informacji.

⁸ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa

1. Dochody budżetowe

Zrealizowane dochody w części 54 wyniosły 34,9 tys. zł i były wyższe o 33,9 tys. zł od kwoty planowanej w ustawie budżetowej na rok 2017 (1 tys. zł), a także o 19,5 tys. zł wyższe od wykonanych dochodów za 2016 r. w wysokości 15,4 tys. zł. Z planowanej w ustawie budżetowej na 2017 r. kwoty 1 tys. zł wykonano 0,3 tys. zł, tj. 30%, natomiast pozostałe zrealizowane dochody w wysokości 34,6 tys. zł były dochodami nieplanowanymi. Dochody nieplanowane uzyskano z tytułu wpływów z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych, wpływów z odsetek od dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, a także ze zwrotów dotacji celowych.

Na koniec 2017 r. w części 54 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 23,3 tys. zł, które były niższe od należności na koniec 2016 r. o 8,4 tys. zł. Należności powstały głównie z tytułu dotacji celowych nierozliczonych przez podmioty, które je otrzymały.

Zaległości według stanu na 31 grudnia 2017 r. wyniosły 18,3 tys. zł i były niższe o 7,9 tys. zł, tj. o 30,2%, od zaległości na koniec 2016 r. Zmniejszenie zaległości w 2017 r. w porównaniu do roku 2016 było wynikiem zwrotu należności z tytułu nierozliczonych dotacji celowych za 2016 r. wraz z odsetkami przez dwa podmioty w kwocie ogółem 15,3 tys. zł, a także umorzenia zaległości na kwotę 2,7 tys. zł wynikającej z niezwrócenia części dotacji udzielonej w 2016 r. przez Urząd jednemu podmiotowi⁹.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., kontrola dochodów budżetowych w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów budżetowych w części 54 zawarto w załączniku 1 do niniejszej informacji.

2. Wydatki budżetu państwa

2.1. Wydatki budżetu państwa

W 2017 r. wydatki w części 54 zrealizowano w kwocie 48 125,9 tys. zł, co stanowiło 91,8% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost wydatków o 7 569,3 tys. zł, tj. o 18,7%. Wydatki zostały poniesione w szczególności w:

- 1) rozdz. 85323 – *Państwowy Fundusz Kombatantów* w wysokości 21 391,5 tys. zł, głównie na:
 - świadczenia społeczne, tj. pomoc społeczną dla kombatantów i osób uprawionych na podstawie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego – 13 825,7 tys. zł,
 - zakup usług pozostałych – 3 840,7 tys. zł,
 - dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom – 518,5 tys. zł;
- 2) rozdz. 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji państwowej* w wysokości 15 705,3 tys. zł, głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w wysokości 12 092,8 tys. zł;
- 3) rozdz. 85395 – *Pozostała działalność* w wysokości 10 343,2 tys. zł, głównie na świadczenia społeczne, tj. finansowanie realizacji zadań (wypłatę świadczeń i pomocy pieniężnej) wynikających z ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów

⁹ Szef Urzędu prawidłowo wydał decyzję nr BD1-K0972-8231-1-6/17 w sprawie umorzenia zaległości.

politycznych oraz ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 w wysokości 10 112 tys. zł.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków budżetowych w części 54 przedstawiono w załączniku 2 do niniejszej informacji.

W 2017 r. plan wydatków Urzędu zwiększył się o środki pochodzące z rezerwy celowej zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2017 w części 83 w trzech pozycjach na łączną kwotę 14 185,4 tys. zł. Urząd wykorzystał 10 357,7 tys. zł, tj. 73%. Z niewykorzystanych środków w kwocie 3 827,7 tys. zł pochodzących z rezerw celowych, kwota 527,7 tys. zł została zwrócona na rachunek budżetu państwa. Pozostałe środki w kwocie 3 300 tys. zł pochodzące z poz. 63 *Środki na realizację ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych*, przyznane Urzędowi na finansowanie realizacji zadań wynikających z ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, zostały zablokowane na podstawie decyzji Szefa Urzędu z 20 grudnia 2017 r., tj. przed przekazaniem ich przez Ministra Rozwoju i Finansów na rachunek bieżący wydatków Urzędu. Blokada środków nastąpiła po ostatecznym oszacowaniu potrzeb związanych z wypłatą świadczeń pieniężnych. Kontrolą objęto wydatkowanie środków przeniesionych z dwóch pozycji rezerw celowych w łącznej wysokości 871 tys. zł, tj. 1,8% wydatków w części 54. Urząd wykorzystał środki w całości i zgodnie z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń oraz pomocy pieniężnej dla beneficjentów.

Z przyznanych w 2017 r. środków rezerwy ogólnej w wysokości 641 tys. zł Urząd wykorzystał 387,6 tys. zł, tj. 60,5%. Niewykorzystane środki w wysokości 253,4 tys. zł zostały zwrócone na rachunek budżetu państwa.

Przyczynami nieujęcia w pierwotnym planie finansowym Urzędu wydatków, na które pozyskano środki z rezerw, były (według wyjaśnień Szefa Urzędu):

- ujmowanie w rezerwach celowych środków finansowych na zadania przewidziane w ustawie o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz na zadania przewidziane w ustawie o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar wystąpień wolnościowych w latach 1956–1989 od momentu wejścia w życie tych ustaw, na co Urząd nie miał wpływu,
- zwiększenie skali zaplanowanych uroczystości w stosunku do planu.

NIK zwraca uwagę, że wysokość niewykorzystanych środków pochodzących z rezerwy ogólnej (40%) oraz rezerwy celowej (27%) była znaczna, co może świadczyć o niewystarczająco dokładnej kalkulacji kosztów wykonywanych zadań.

W 2017 r. wydatkowano na dotacje 3 858,9 tys. zł¹⁰ (8% wydatków zrealizowanych w części 54), z czego:

- 2 709,1 tys. zł stanowiły dotacje na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom,
- 366,7 tys. zł stanowiły dotacje na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych,
- 10 tys. zł stanowiły dotacje dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych,
- 773,1 tys. zł stanowiły dotacje na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom.

W ramach przyznanych dotacji wykonywane były m.in. następujące zadania: organizacja uroczystości, zjazdów i innych przedsięwzięć kultywujących i upowszechniających tradycje walk o niepodległość i suwerenność RP oraz pamięć o ofiarach wojny i okresu powojennego, działalność wydawnicza o tematyce związanej z kultywowaniem i upowszechnianiem tradycji walk o niepodległość

¹⁰ Wydatki na dotacje w 2017 r. były wyższe o 687,3 tys. zł od wydatków poniesionych w 2016 r., tj. o 21,7%.

i suwerenność RP oraz pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego, wykonanie usług opiekuńczych na rzecz środowiska kombatanckiego, realizacja filmów upowszechniających tradycję narodową i pielęgnujących polskość oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 23 948,5 tys. zł (49,8% wydatków zrealizowanych w części 54) i w porównaniu do 2016 r. były wyższe o 6 081 tys. zł, tj. o 34%. Najwyższe wykonanie w tej grupie wydatków wystąpiło w rozdz. 85323 – *Państwowy Fundusz Kombatantów*.

W ramach świadczeń na rzecz osób fizycznych wypłacono:

- 13 825,7 tys. zł na pomoc pieniężną dla 14 932 osób na podstawie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- 10 012 tys. zł na świadczenia i pomoc pieniężną na podstawie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych,
- 100 tys. zł na świadczenia pieniężne rodzinom ofiar (2 beneficjentów) na podstawie ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989.

W 2017 r. wydatki bieżące jednostki budżetowej zostały zrealizowane w kwocie 20 078,3 tys. zł (41,7% wydatków zrealizowanych w części 54), w tym 12 092,8 tys. zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne oraz 7 251,9 tys. zł wydatki na zakup materiałów i usług. Wydatki te były wyższe o 3,7% w porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2016 r.

Wydatki na wynagrodzenia w części 54 wyniosły w 2017 r. 10 394,9 tys. zł i były o 2,6% wyższe od wydatków z 2016 r. Wyższa realizacja wydatków na wynagrodzenia związana była przede wszystkim z przyznanymi podwyżkami i nagrodami. Przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełne etaty) w 2017 r. wynosiło 143 osoby w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. W porównaniu do 2016 r. przeciętne zatrudnienie w 2017 r. było wyższe o trzy osoby, tj. 0,5%.

Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków Urzędu, plan wydatków na wynagrodzenia w 2017 r. nie został przekroczony.

Szczegółowe dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń w części 54 przedstawiono w załączniku 3 do niniejszej informacji.

W 2017 r. wydatki majątkowe w Urzędzie zrealizowano w wysokości 240,2 tys. zł i były wyższe o 47% od wydatków w 2016 r. Największe środki wydatkowano na zakup centrali telefonicznej (93,3 tys. zł), samochodu (69,7 tys. zł) oraz sprzętu informatycznego (53,7 tys. zł). W projekcie budżetu na 2017 r. w wydatkach majątkowych Urząd zaplanował m.in. zakup dwóch serwerów za kwotę 95 tys. zł, podczas gdy faktycznie zakupiono tylko jeden serwer za kwotę 7,8 tys. zł do obsługi archiwum. Urząd ponadto nie zrealizował wydatku majątkowego w wysokości 90 tys. zł na zakup „rozszerzenia pojemności przestrzeni dyskowej macierzy danych” oraz ponosił wydatki na nieujęty w planie wydatków majątkowych inny sprzęt informatyczny w wysokości 52,3 tys. zł, a także na oprogramowanie i licencje w wysokości 8,3 tys. zł. Zmiany w wydatkach majątkowych spowodowane były zmianą przepisów prawnych¹¹, a co za tym idzie koniecznością dostosowania funkcjonowania Urzędu do nowych zadań.

Badaniem objęto wydatki w kwocie 2 185,1 tys. zł, tj. 4,5% wydatków w części 54, z wyłączeniem wydatków na dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Szczegółową kontrolą objęto 46 zapisów księgowych na kwotę ogółem 2 038,2 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych jeden zapis na kwotę 93,3 tys. zł oraz w grupie wydatków bieżących pozapłacowych 45 zapisów na kwotę 1 944,9 tys. zł. Badaną próbę zwiększono o 146,9 tys. zł wydatków majątkowych dobranych celowo. Badana próba dotyczyła działów 750 – *Administracja publiczna* 754,1 tys. zł oraz 853 – *Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej* 1 284,1 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki zostały zrealizowane zgodnie z planem

¹¹ Ustawa z dnia 8 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1386).

finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W badanej próbie wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹². W wyniku analizy jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na łączną kwotę 380,6 tys. nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. W 2017 r. Urząd realizował dwa zamówienia o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych, i mniejszej od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy. Łączna wartość zawartych umów dotycząca tych zamówień wynosiła 907,7 tys. zł. Urząd ponadto udzielał zamówień z wyłączeniem procedur określonych przepisami ustawy na łączną kwotę 5 184,6 tys. zł, w tym kwota 4 757,2 tys. zł dotyczyła zamówień, których wartość nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych. Pozostałe zamówienia (8 zamówień) o wartości 427,4 tys. zł dotyczyły nabywania dostaw i usług od centralnego zamawiającego lub od wykonawców wybranych przez centralnego zamawiającego (art. 4 pkt 11 ustawy Prawo zamówień publicznych).

Zobowiązania Urzędu na koniec 2017 r. wynosiły 956,3 tys. zł i były wyższe o 114,6 tys. zł (13,6%) od zobowiązań na koniec 2016 r. Najwyższe zobowiązania dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego w kwocie 590,6 tys. zł oraz pochodnych od wynagrodzeń w wysokości 177 tys. zł. Pozostałe zobowiązania dotyczyły przede wszystkim: zakupu usług pozostałych (95,5 tys. zł), dodatkowego uposażenia rocznego dla żołnierzy zawodowych oraz nagród rocznych dla funkcjonariuszy (36,5 tys. zł), wynagrodzeń osobowych pracowników¹³ (22,1 tys. zł), zakupu materiałów i wyposażenia (16,1 tys. zł), wynagrodzeń bezosobowych (6,7 tys. zł), opłat z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (5,7 tys. zł).

Na koniec 2017 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Szef Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych prawidłowo wykonywał obowiązki w zakresie nadzoru i kontroli nad całością gospodarki finansowej, zgodnie z zasadami określonymi w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych. W Urzędzie do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych dokonywano comiesięcznych ocen wykonania dochodów i wydatków oraz półrocznych analiz wykonania wydatków w układzie zadaniowym, jak również przeprowadzono kontrole wewnętrzne, a także w podmiotach, którym przyznano dotacje celowe. Sprawowano bieżący nadzór nad wykorzystaniem dotacji celowych.

2.2. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Urząd obejmował pomocą łącznie 293 046 beneficjentów, tj.:

- kombatanci, ofiary represji, inni uprawnieni – 287.516 osób;
- działacze opozycji antykomunistycznej oraz osoby represjonowane z powodów politycznych – 5.530 osób.

W 2017 r. wydatki budżetu państwa w układzie zadaniowym w Urzędzie realizowane były w ramach dwóch funkcji: 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic* oraz 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*.

W ramach funkcji 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic* zdefiniowano jedno zadanie: 11.4. *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa*, dla którego jako cel przyjęto *Utrzymywanie zdolności do realizacji zadań obronnych przez organy administracji publicznej i przedsiębiorców*. Do pomiaru stopnia realizacji celu zadania wykorzystywany był jeden miernik – *Procent realizacji zadań rocznych określonych w Programie Pozamilitarnych Przygotowań*

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

¹³ Dotyczyło wynagrodzenia kierowców za miesiąc grudzień 2017 r.

Obronnych (%), którego wartość docelową na 2017 r. określono na poziomie 100%. W 2017 r. osiągnięto wartość miernika na poziomie 100%.

W ramach funkcji 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* zdefiniowano jedno zadanie – 13.3. *Sprawy kombatantów i osób represjonowanych*, a w ramach tego zadania jedno podzadanie o tej samej nazwie¹⁴. Celem tego podzadania było zapewnienie kombatantom i osobom represjonowanym należytej pomocy i opieki, a miernikiem stopnia realizacji tego podzadania był *Odsetek rozstrzygniętych spraw dotyczących kombatantów i innych osób uprawnionych w terminie do 20 dni*. Wartość miernika założono na poziomie 75%, a wykonano na poziomie 81,86%. W ramach tego podzadania zdefiniowano trzy działania:

1. Celem działania 13.3.1.2. – *Orzekanie o uprawnieniach kombatantów i innych osób uprawnionych do tworzenia zbiorów akt kombatanckich* była sprawna weryfikacja osób uprawnionych do korzystania z uprawnień kombatanckich i innych, a miernikiem stopnia realizacji był *Odsetek wniosków w sprawach orzekania o uprawnieniach rozpatrzonych w terminie do 20 dni (%)*. Wartość miernika założono na poziomie 75%, a wykonano na poziomie 81,86%. Łącznie rozpatrzono 10 244 sprawy, w terminie do 20 dni rozpatrzono 8 386 spraw. W 2017 r. w wydziałach orzeczniczych Departamentu Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji Urzędu rozpatrzono 10 194 sprawy dotyczące przyznania uprawnień.
2. Celem działania 13.3.1.3. – *Wsparcie socjalne dla kombatantów, ofiar represji i innych osób uprawnionych* była poprawa warunków egzystencji kombatantów i ofiar represji, a miernikiem stopnia realizacji był *Odsetek wniosków w sprawach przyznania pomocy pieniężnej i objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym osób uprawnionych rozpatrzonych w terminie do 20 dni (%)*. Wartość miernika założono na poziomie 60,04%, a wykonano na poziomie 62,94%. Łącznie rozpatrzono 24 302 sprawy, w terminie do 20 dni 15 247 spraw. W wydziale zajmującym się udzielaniem wsparcia finansowego kombatantom i działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych rozpatrzono 21 214 spraw.
3. Celem działania 13.3.1.4. – *Honorowanie kombatantów i ofiar represji oraz utrwalanie pamięci o nich* było kultywowanie i upowszechnianie tradycji walk o niepodległość i suwerenność RP oraz pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego, a miernikiem stopnia realizacji była *Liczba sfinansowanych, dotowanych i współorganizowanych przez Urząd przedsięwzięć*. Wartość miernika założono na poziomie 310, a wykonano na poziomie 368. W ramach upamiętniania i popularyzowania tradycji walk o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej w 2017 r. zrealizowano łącznie 368 przedsięwzięć, w tym m.in. 88 uroczystości rocznicowych bitew i innych wydarzeń historycznych, 32 przedsięwzięcia filmowe i notacje, 5 konkursów z zakresu wiedzy historycznej, 45 zakupów i promocji książek i albumów, 29 uroczystości upamiętniających (organizacja koncertów, odsłonięcia tablic, wystaw i pomników). W 2017 roku Urząd realizował także zadania związane z przyznawaniem orderów i odznaczeń państwowych oraz resortowych.

Szczegółowe badanie powyższych trzech działań pod względem prawidłowości określenia celów i mierników realizacji zadań oraz ich monitoringu wykazało, że:

- zdefiniowane przez Urząd podzadania były spójne z celem zadań, do których zostały przypisane,
- wartości mierników realizacji celów dla tych zadań przewyższyły założony poziom,
- monitoring osiąganych mierników oraz wydatkowanie środków budżetu państwa w układzie zadaniowym prowadzone były na bieżąco (za pomocą dostępnych narzędzi informatycznych) przez komórki realizujące poszczególne działania.

¹⁴ 13.3.1. *Sprawy kombatantów i osób represjonowanych*.

3. Sprawozdawczość

Kwoty wykazane w sporządzonych przez dysponenta części 54 rocznych sprawozdaniach za 2017 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz w sprawozdaniach w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r.:

- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N);
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)

były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i rzetelności sporządzonych sprawozdań.

4. Księgi rachunkowe

W 2017 r. księgi rachunkowe Urzędu prowadzone były z wykorzystywaniem systemu informatycznego. Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych w zakresie dysponenta trzeciego stopnia i jednocześnie dysponenta części 54 przeprowadzono na próbie 61 dowodów/zapisów księgowych o łącznej wartości 2 280,6 tys. zł. Losowanie przeprowadzono metodą MUS (prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem) na populacji, przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego Pomocnik Kontrolera PK 5.5. Populację wydatków, z której losowana była próba, stanowił zbiór 1 521 dowodów/zapisów o łącznej wartości 8 146,4 tys. zł stanowiących pozapłacowe wydatki kontrolowanej jednostki (wydatki bieżące jednostek budżetowych i wydatki majątkowe), tj. z wyłączeniem wydatków w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420 i 444, wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz wydatków poniżej 500 zł. W celu całościowej oceny badaniem objęto pełną kwotę dowodu źródłowego, stanowiącego podstawę wylosowanego zapisu i w efekcie wartość wylosowanych dowodów zwiększono o 114,3 tys. zł (z 2 038,2 tys. zł do 2 152,5 tys. zł). Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi rachunkowe, stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań rocznych Urzędu w zakresie dysponenta trzeciego stopnia i jednocześnie dysponenta części 54, obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo.

Koncepcja systemu kontroli zarządczej zapewniała w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i rzetelności sporządzonych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

IV. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne zostało przekazane Szefowi Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych 10 kwietnia 2018 r. Do wystąpienia pokontrolnego Szef Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie złożył zastrzeżeń.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

L.p.	Wyszczególnienie ²⁾	2016	2017		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁵	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób represjonowanych, w tym:	15,4	1,0	34,9	226,6	3490
1.	Dział 750 Administracja publiczna	4,1	1,0	13,5	329,3	1350
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	4,1	1,0	13,5	329,3	1350
2.	Dział 853 Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	10,8	–	10,5	97,2	–
2.1.	Rozdział 85323 Państwowy Fundusz Kombatantów	10,8	–	7,7	71,3	–
3.1.	Rozdział 85395 Pozostała działalność	–	–	2,8	–	–
3.	Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,5	–	10,9	2180,0	–
3.1.	Rozdział 92195 Pozostała działalność	0,5	–	10,9	2180,0	–

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁵ Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz.U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Lp.	Wyszczególnienie ¹⁾	2016	2017			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁶ /Plan finansowy	Budżet po zmianach/Plan finansowy po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem cz. 54 budżetu państwa – UdSKIOR, w tym:	40 556,6	37 615,0	52 441,4	48 125,9	118,7	127,9	91,8
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	15 211,6	15 698,0	15 713,4	15 705,3	103,2	100,0	99,9
1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	15 211,6	15 698,0	15 713,4	15 705,3	103,2	100,0	99,9
2.	Dział 752 – Obrona narodowa	1,0	10,0	10,0	9,9	990,0	99,0	99,0
2.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	1,0	10,0	10,0	9,9	990,0	99,0	99,0
3.	Dział 851 – Ochrona zdrowia	10,3	12,0	12,0	9,2	89,3	76,7	76,7
3.1.	Rozdział 85156 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	10,3	12,0	12,0	9,2	89,3	76,7	76,7
4.	Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	24 612,6	21 145,0	35 956,0	31 734,7	128,9	150,1	88,3
4.1.	Rozdział 85323 – Państwowy Fundusz Kombatantów	21 036,4	21 145,0	21 786,0	21 391,5	101,7	101,2	98,2
4.2.	Rozdział 85395 – Pozostała działalność	3 576,2	–	14 170,0	10 343,2	289,2	–	73,0
5.	Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	721,1	750,0	750,0	666,8	92,5	88,9	88,9
5.1.	Rozdział 92195 – Pozostała działalność	721,1	750,0	750,0	666,8	92,5	88,9	88,9

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

¹⁶ Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016			Wykonanie 2017			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹⁾	tys. zł	zł	osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Cz. 54 – UdSKIOR ogółem wg statusu zatrudnienia ²⁾ w tym:	140	10 131,0	6 030	143	10 394,9	6 058	100,5
1.	Dział 750 Administracja publiczna	140	10 131,0	6 030	143	10 394,9	6 058	100,5
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji publicznej w tym:	140	10 131,0	6 030	143	10 394,9	6 058	100,5
	– osoby nieobjęte mnożnikowym systemem wynagrodzeń	9	676,3	6 262	8	709,0	7 385	117,9
	– osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	1	231,4	19 283	1	155,9	12 992	67,4
	– członkowie korpusu służby cywilnej	127	8 718,6	5 721	130	9 007,4	5 774	100,9
	– żołnierze i funkcjonariusze	3	504,7	14 019	4	522,6	10 887	77,7

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 4. Kalkulacja oceny ogólnej w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Oceny wykonania budżetu w części 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych dokonano stosując kryteria¹⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku¹⁸.

Dochody ¹⁹ :	34,9 tys. zł
Wydatki:	48 125,9 tys. zł
Łączna kwota G:	48 125,9 tys. zł (kwota dochodów + kwota wydatków)
Waga wydatków w łącznej kwocie:	$Ww = W : G = 1,0$
Nieprawidłowości w wydatkach:	W wyniku kontroli w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie stwierdzono nieprawidłowości w wydatkowaniu środków budżetowych.
Ocena cząstkowa wydatków:	pozytywna (5)
Wynik końcowy Wk:	$5 \times 1,0 = 5$

Ocena końcowa – pozytywna

¹⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

¹⁸ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

¹⁹ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

Załącznik 5. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
8. Sejmowa Komisja do spraw Kontroli Państwowej
9. Sejmowa Komisja Polityki Społecznej i Rodziny
10. Minister Finansów
11. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
12. Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych